

ΕΡΕΔΟΛΟΤ
Εργαστήριο Ερευνών & Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού
Πανεπιστήμιο Πατρών

LaReTSA
Laboratory of Research & Tourism Satellite Accounts
University of Patras

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου : Καθηγητής Ζαχαράτος Γ. (τέως διευθυντής ΕΡΕΔΟΛΟΤ)
Διευθυντής ΕΡΕΔΟΛΟΤ: Αναπληρωτής καθηγητής Γιαννίκος Γ.
Υπεύθυνος Εργαστηρίου ΕΡΕΔΟΛΟΤ: Δρ. Γιαννόπουλος Κ.
Μέλος ΕΡΕΔΟΛΟΤ και Υπεύθυνος Έρευνας στην Περιφέρεια Κρήτης: Δρ. Χατζημαρινάκης Σ.

ΈΡΕΥΝΑ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ **ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2012-2013 - Α' ΜΕΡΟΣ**

Στα πλαίσια του πιλοτικού έργου με τίτλο «*Διερεύνηση του ρόλου του τουρισμού στην παραγωγική δομή και οικονομία του Δήμου Χερσονήσου με βάση τη προσέγγιση των Περιφερειακών Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού*», που ανέλαβε κατ' ανάθεση του Δήμου Χερσονήσου το *Εργαστήριο Ερευνών και Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού* (Ερ.Ε.Δο.Λο.Τ) του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών, παρουσιάζονται τα ακόλουθα αποτελέσματα ως προς την αγορά και την επιχειρησιακή λειτουργία τουριστικών καταστημάτων Λιανικού Εμπορίου στον Δήμο Χερσονήσου.

Κατά το διάστημα 5-13 Αυγούστου 2013 διενεργήθηκε έρευνα σε καταστήματα που δραστηριοποιούνται στους ακόλουθους κλάδους:

- ο Καταστήματα ενδυμάτων
- ο Καταστήματα με αθλητικό εξοπλισμό
- ο Καταστήματα με υποδήματα / δερμάτινα είδη / είδη ταξιδιού
- ο Καταστήματα με είδη δώρων
- ο Καταστήματα με αναμνηστικά είδη και είδη λαϊκής τέχνης
- ο Καταστήματα με κοσμήματα και ρολόγια
- ο Καταστήματα με παραδοσιακά – Κρητικά Προϊόντα

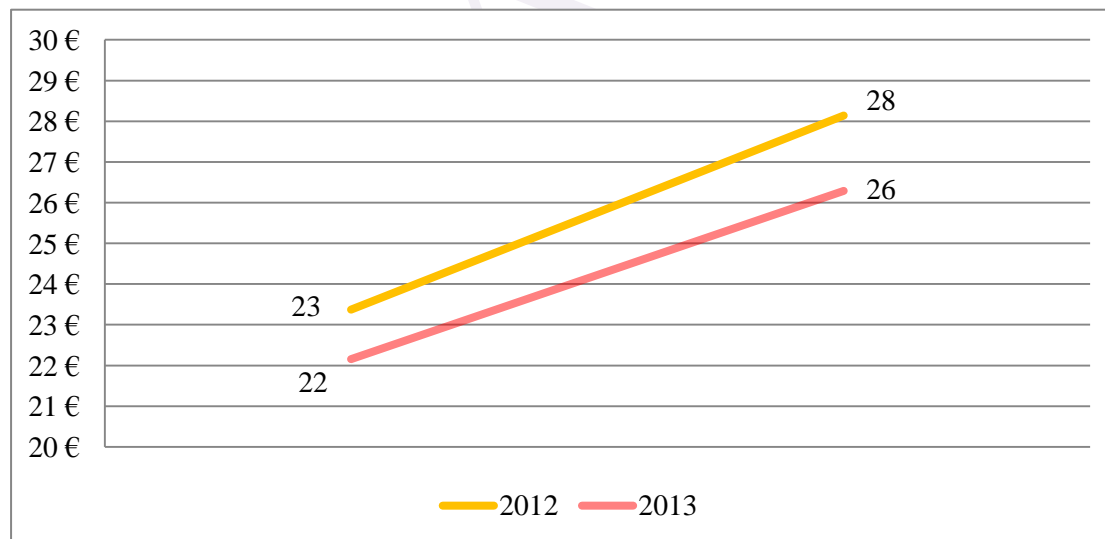
Βασικοί στόχοι της έρευνα αποτέλεσαν:

- ο Η καταγραφή της μέσης δαπάνης ανά αγορά για κάθε επιλεγμένο κλάδο (για έτη 2012 & 2013)
- ο Η ποσοτική καταγραφή των πωληθέντων αγαθών (κύριων προϊόντων ανά κλάδο) με έτος αναφοράς το 2012 καθώς και η παραγωγική τους προέλευση (Κρήτης, υπόλοιπο χώρας, τρίτες χώρες)
- ο Η καταγραφή των προβλημάτων επιχειρησιακής λειτουργίας εν καιρώ κρίσης

Α) ΜΕΣΗ ΔΑΠΑΝΗ ΑΓΟΡΑΣ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Η μέση δαπάνη ανά αγορά (μέση αξία ανά απόδειξη) κατά το έτος 2013 για όλους τους εξεταζόμενους κλάδους λιανικού εμπορίου του Δήμου Χερσονήσου κυμάνθηκε κατά μέσο όρο στα 22€ με 26€, μειωμένη ελαφρώς σε σχέση με την προηγούμενη τουριστική περίοδο (βλ. Διάγραμμα 1).

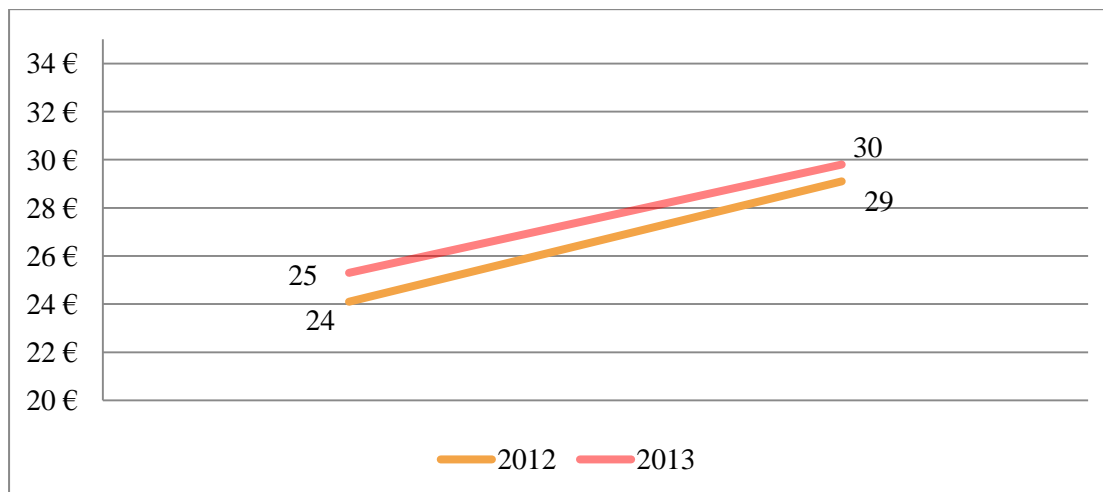
Διάγραμμα 1: Μέση Δαπάνη Αγοράς για όλους τους επιλεγμένους κλάδους Λιανικού Εμπορίου / Δήμος Χερσονήσου 2012-2013

Ανά κλάδο παρουσιάστηκαν διακυμάνσεις στην μέση δαπάνη αγοράς καθώς και διαφοροποιήσεις ως προς την τάση της (αυξητική ή πτωτική) συγκριτικά με την προηγούμενη τουριστική χρονιά (2012). Ειδικότερα:

- ο Για τον κλάδο λιανικού εμπορίου *Ενδυμάτων* (πλην εξειδικευμένων καταστημάτων με γούνες) η μέση δαπάνη αγοράς για το 2013 κυμάνθηκε από 25€ έως 30€, χωρίς ιδιαίτερες μεταβολές συγκριτικά με την προηγούμενη χρονιά (βλ. Διάγραμμα 2)

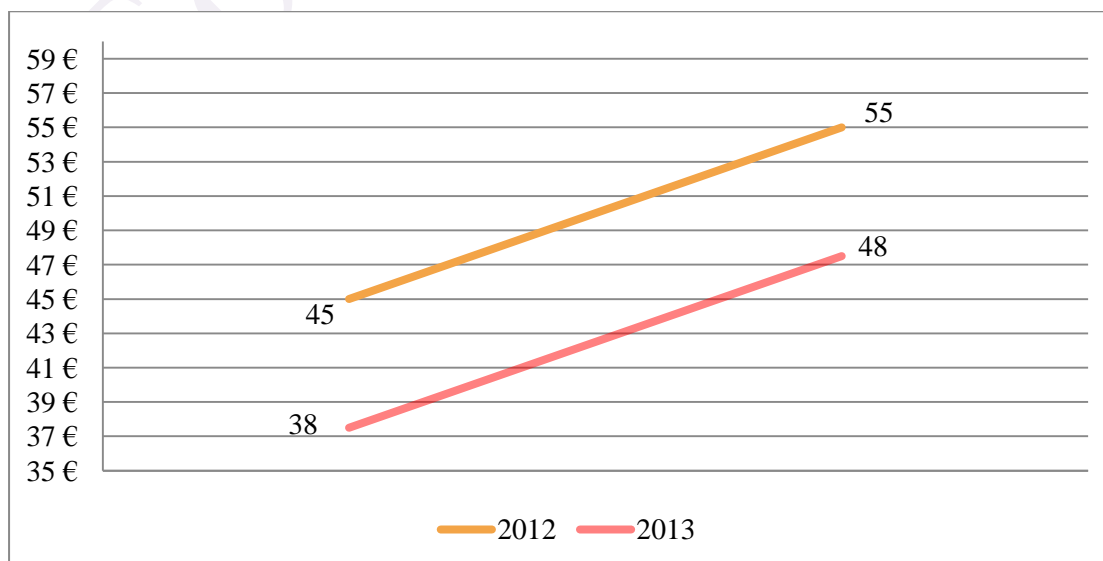
Διάγραμμα 2: Μέση Δαπάνη Αγοράς για τον κλάδο Λιανικού Εμπορίου *Ενδυμάτων* (πλην εξειδικευμένων καταστημάτων με γούνες) / Δήμος Χερσονήσου 2012-2013

Σημειώνεται ότι τα καταστήματα εμπορίας γουνών δεν λαμβάνονται υπόψη στην σχετική μέτρηση, καθότι θα επηρέαζαν καθοριστικά το ύψος της μέσης δαπάνης. Η καταγραφή τους ωστόσο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθότι σχετίζεται απόλυτα με την τουριστική κατανάλωση.

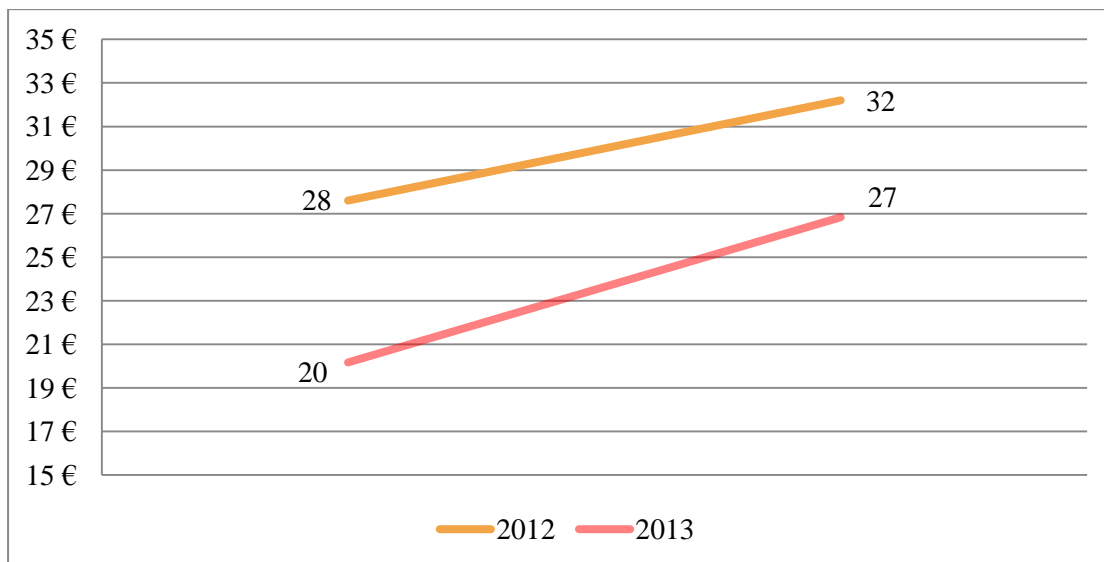
- ο Η μέση δαπάνη ανά απόδειξη στον κλάδο λιανικού εμπορίου ειδών *Αθλητικού Εξοπλισμού* καταγράφηκε για το έτος 2013 διακύμανση από 38€ έως 48€, εμφανίζοντας σημαντική τάση πτώσης σε σχέση με το 2012 (βλ. Διάγραμμα 3).

Διάγραμμα 3: Μέση Δαπάνη Αγοράς για τον κλάδο Λιανικού Εμπορίου *Αθλητικού Εξοπλισμού*

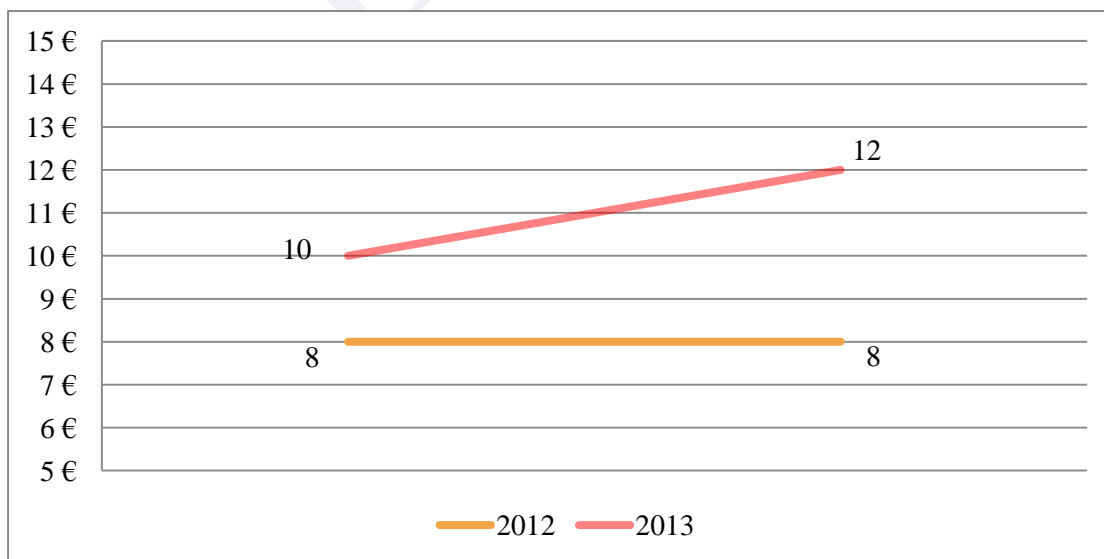
- ο Η μέση δαπάνη αγοράς για το έτος 2013 στον κλάδο λιανικού εμπορίου *Υποδημάτων / Δερμάτινων Ειδών / Ειδών Ταξιδιού* κυμάνθηκε στα 20€ με 27€, με αξιοσημείωτη πτωτική τάση συγκριτικά με το προηγούμενο έτος (βλ. Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Μέση Δαπάνη Αγοράς για τον κλάδο Λιανικού Εμπορίου *Υποδημάτων και Δερμάτινων ειδών - Είδη Ταξιδιού* / Δήμος Χερσονήσου 2012-2013

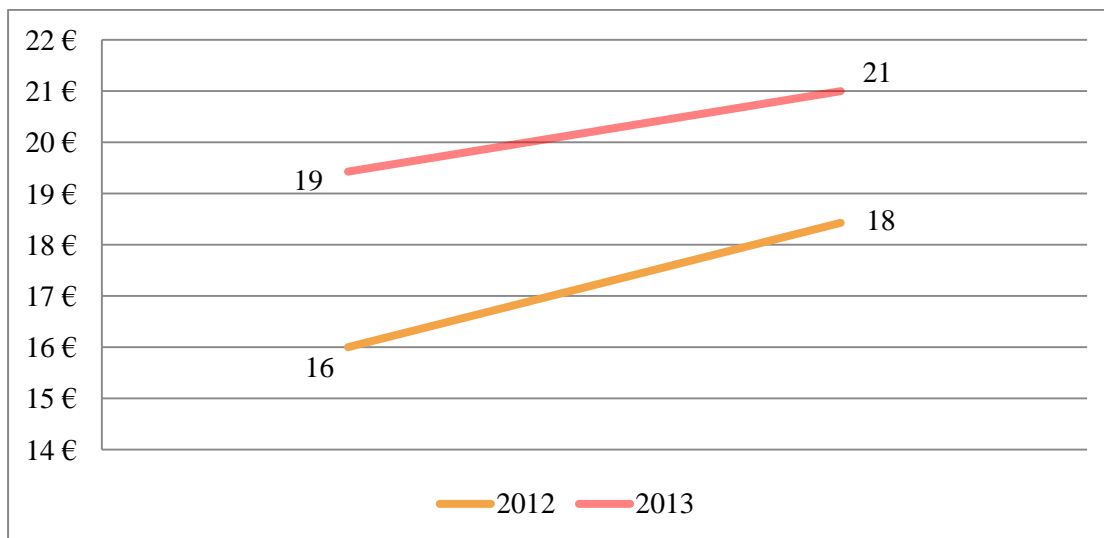
- ο Για τον κλάδο λιανικού εμπορίου με *Ειδών Δώρων* η μέση δαπάνη ανά απόδειξη για το έτος 2013 προσέγγισε τα 10€ με 12€, αυξημένη σε σχέση με το 2012 ιδιαίτερα ως προς την ανώτερη της τιμή (βλ. Διάγραμμα 5).

Διάγραμμα 5: Μέση Δαπάνη Αγοράς για τον κλάδο Λιανικού Εμπορίου *Ειδών Δώρων* / Δήμος Χερσονήσου 2012-2013

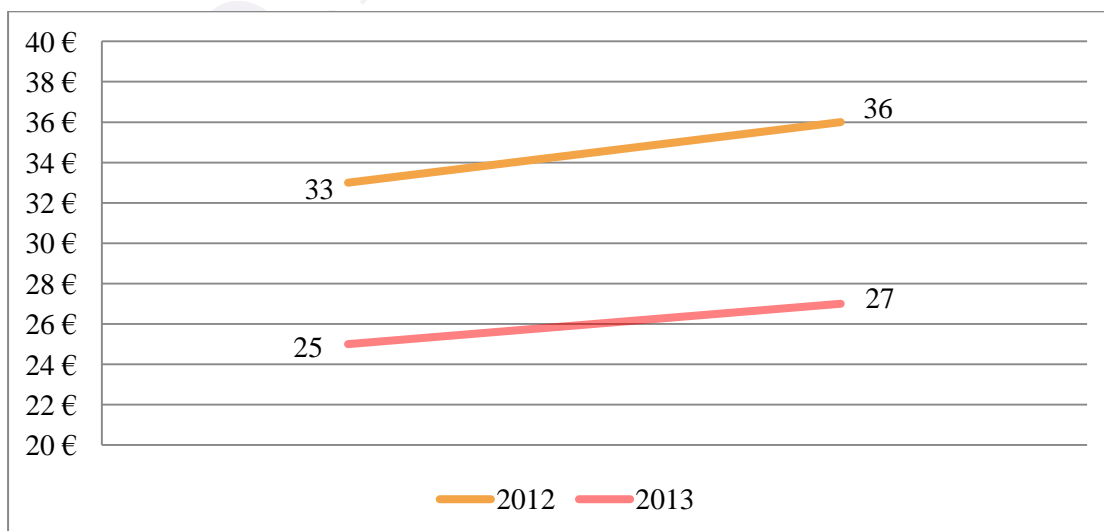
- ο Για τον κλάδο λιανικού εμπορίου *Καινούργιων ειδών / Αναμνηστικών / Ειδών Λαϊκής Τέχνης* η μέση δαπάνη αγοράς ανήλθε στα 19€ με 21€ για την τουριστική περίοδο 2013, σημειώνοντας τάση αυξητική συγκριτικά με την τουριστική περίοδο 2012 (βλ. Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6: Μέση Δαπάνη Αγοράς για τον κλάδο Λιανικού Εμπορίου Καινούργιων ειδών - Αναμνηστικών - Ειδών Λαϊκής Τέχνης / Δήμος Χερσονήσου 2012-2013

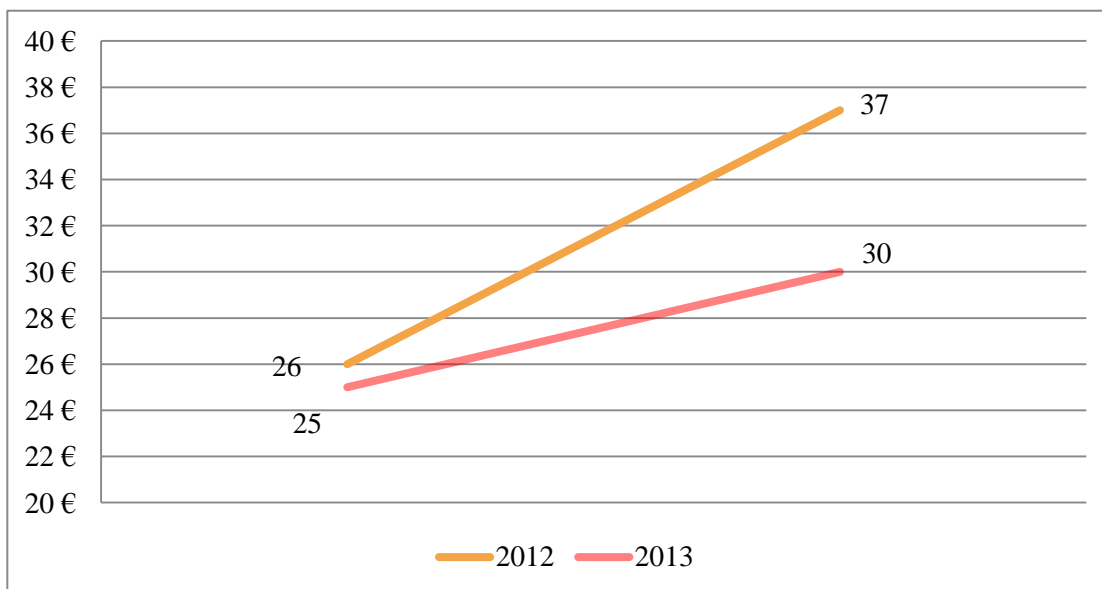
- ο Για τον κλάδο λιανικού εμπορίου *Ρολογιών και Κοσμημάτων* η μέση αξία ανά αγορά προσέγγισε το 2013 τα 25€ με 27€, εμφανίζοντας σημαντική πτωτική τάση σε σχέση με την περίοδο 2012. Σημειώνεται ότι τα κοσμήματα αφορούν στην συντριπτική τους πλειοψηφία σε κόσμημα από ασήμι (βλ. Διάγραμμα 7).

Διάγραμμα 7: Μέση Δαπάνη Αγοράς για τον κλάδο Λιανικού Εμπορίου Ρολογιών και Κοσμημάτων / Δήμος Χερσονήσου 2012-2013

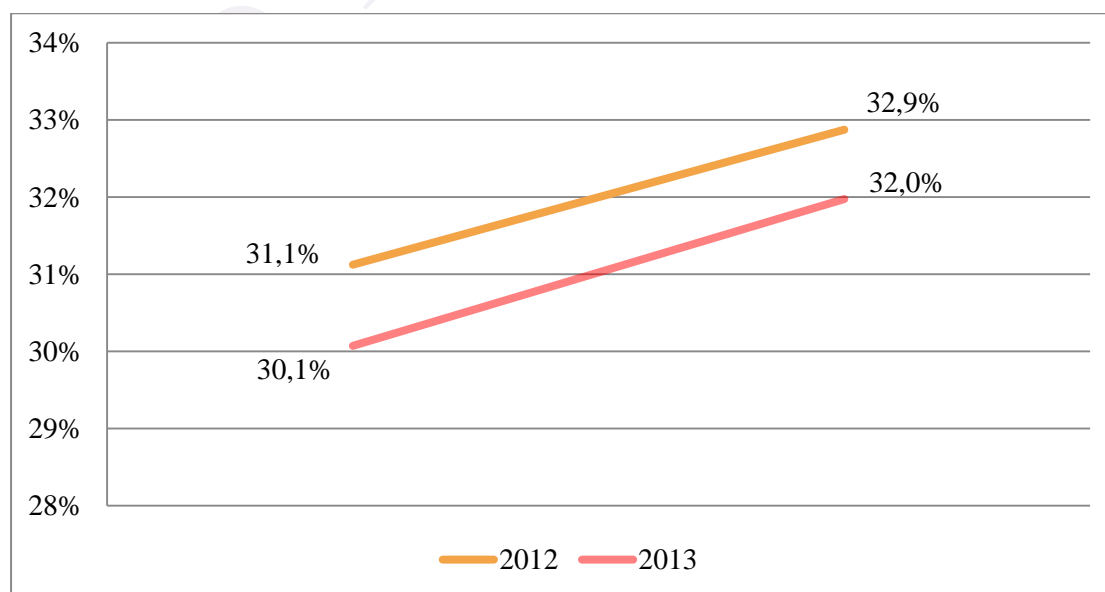
- ο Για καταστήματα εμπορίας *Τοπικών Παραδοσιακών Προϊόντων* η μέση αξία αγοράς κυμάνθηκε μεταξύ 25€ και 30€, μειωμένη σημαντικά σε σχέση με το 2012 ως προς την ανώτερή της τιμή (βλ. Διάγραμμα 8).

Διάγραμμα 8: Μέση Δαπάνη Αγοράς για καταστήματα Λιανικού Εμπορίου Τοπικών Παραδοσιακών Προϊόντων / Δήμος Χερσονήσου 2012-2013

Τέλος, η αναλογία κίνησης εντός των καταστημάτων και πραγματοποίησης αγοράς κυμάνθηκε στο 30% με 32%. Αυτό συνεπάγεται ότι 3 στους 10 επισκέπτες των καταστημάτων πραγματοποίησε τελικώς μια αγορά, δίχως αξιοσημείωτες μεταβολές συγκριτικά με την τουριστική περίοδο 2012 (Διάγραμμα 9).

Διάγραμμα 9: Αναλογία Κίνησης (εντός των καταστημάτων) και Πραγματοποίησης Αγοράς

Β) ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Η πλειονότητα των προϊόντων που διακινούνται στα καταστήματα λιανικού εμπορίου προέρχονται από τρίτες χώρες, με εξαίρεση τα αγροτοδιατροφικά των καταστημάτων με παραδοσιακά προϊόντα (λάδι, ελιές, μέλι, μείγματα μαγειρικής, βότανα, κρασιά κ.λ.π.), τα καλλυντικά (σαπούνια, αφρόλουτρα, κρέμες προσώπου & σώματος κ.λ.π.) και κάποια είδη δερμάτινων (σανδάλια), ικανό μέρος των οποίων συνδέονται με την Κρητική παραγωγή.

Σημαντική παρουσία εισαγόμενων προϊόντων κυρίως από χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας εντοπίζεται στα είδη ένδυσης, στα αναμνηστικά (κεραμικά, αγαλματίδια, μαγνητάκια) - πλην των κρητικών μαχαιριών για τα οποία ωστόσο καταγράφηκαν και εισαγωγές - καθώς και στα υφαντά/κεντητά, πολλά εκ των οποίων απεικονίζουν παραδοσιακές παραστάσεις (κρητικές & ελληνικές). Άξιο αναφοράς, υπό το πρίσμα μιας πολιτικής σύνδεσης τουριστικής κατανάλωσης με την εγχώρια παραγωγή, αποτελεί το γεγονός ότι πλήθος αντίστοιχων προϊόντων παράγονται και στο Βιοτεχνικό Πάρκο Ανάπολης του Δήμου Χερσονήσου, όπου δραστηριοποιούνται βιοτεχνίες παρασκευής κεραμικών, cobalt, γύψινων και ξυλόγλυπτων αναμνηστικών, μπρούτζινων αγαλματιδίων, γυάλινων ειδών, κομπολογίων, αγιογραφιών, κρητικών μαχαιριών, ενδυμάτων καθώς και η Υφαντουργία Κρήτης, καταλαμβάνοντας ωστόσο μειωηφικό μερίδιο στην τουριστική αγορά.

Σημειώνεται ότι, στοιχεία ως προς τις εκτιμώμενες ποσότητες που διακινήθηκαν από τα καταστήματα λιανικού εμπορίου των εξεταζόμενων κλάδων του Δήμου Χερσονήσου κατά την τουριστική περίοδο 2012, που αποτέλεσε σημαντικό τμήματα της διεξαγόμενης έρευνας, θα ανακοινωθούν σε μεταγενέστερο στάδιο της επιστημονικής μελέτης.

Γ) ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΚ ΚΑΙΡΩ ΚΡΙΣΗΣ

Το 92,7% των επιχειρήσεων του δείγματος δήλωσε μέτρια έως πολύ επηρεασμένο από τη κρίση. Για την αντιμετώπισή της προέβησαν στις ακόλουθες ενέργειες:

- ο σε μείωση λειτουργικού κόστους προέβη το 51% των επιχειρήσεων,
- ο σε μείωση τιμών προέβη το 69% των επιχειρήσεων,
- ο σε αύξηση προσφορών προέβη το 49% των επιχειρήσεων,
- ο σε εμπλουτισμό εμπορεύματος, συχνά με είδη φθηνότερης αξίας υπό την ανάγκη ρευστοποίησης εμπορεύματος, προέβη το 46% των επιχειρήσεων,
- ο το 10% των επιχειρήσεων δεν προέβη σε καμία ενέργεια

Τα σημαντικότερα προβλήματα που καταγράφηκαν ως προς την λειτουργία των καταστημάτων λιανικού εμπορίου εν καιρώ κρίσης αφορούν :

- ο Στην *φορολογία*, η οποία θεωρείται δυσβάσταχτη από το 95% των επιχειρήσεων, το ύψος της οποίας πλέον ψαλιδίζει σημαντικά τα περιθώρια κέρδους ακόμα και όταν ο τζίρος κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα.

- ο Στην *έλλειψη ρευστότητας* της αγοράς, η οποία για το 89% των επιχειρήσεων έχει συρρικνώσει σημαντικά τις (άλλοτε) δυνατότητες προμήθειας εμπορευμάτων μέσω πίστωσης.
- ο Στον *κορεσμό* του κάδου, λόγω ύπαρξης πολλών επιχειρήσεων στην περιοχή που παρέχουν το ίδιο προϊόν (δηλώθηκε από το 84% των επιχειρήσεων). Η παρατηρούμενη μείωση της αγοραστικής ικανότητας των τουριστών καθώς και η μειωμένη κίνηση εντός των καταστημάτων (για ποικίλους λόγους) σε σχέση με προηγούμενες περιόδους, εντείνουν περεταίρω τον βαθμό κορεσμού.
- ο Στην *αποδυναμωμένη αγοραστική ικανότητα* των τουριστών, κυρίως λόγω της εδραίωσης του φαινομένου του all inclusive κατά τα τελευταία χρόνια, των μεταβολών στην σύνθεση των εθνικοτήτων που επισκέπτονται τον δήμο αλλά και της γενικότερης ευρωπαϊκής κρίσης (σημειώθηκε από το 76% των επιχειρήσεων).
- ο Στο *παραεμπόριο* καθώς και στα *προϊόντα μαϊμού* (δηλώθηκαν από το 68% των επιχειρήσεων του δείγματος). Τα τελευταία δημιουργούν ένα δυσμενές περιβάλλον για τα επώνυμα προϊόντα.
- ο Στο *ύψος του ενοικίου*, που για το 66% των επιχειρήσεων αποτελεί μεγάλο πρόβλημα. Σημειώνεται ότι αρκετά καταστήματα έχουν ήδη πετύχει την μείωσή του.
- ο Στην *μειωμένη κίνηση εντός του καταστήματος* (για το 58% των επιχειρήσεων) συγκριτικά με παλαιότερες τουριστικές περιόδους (κυρίως πριν το 2005), φαινόμενο που αποδίδεται στην εδραίωση του all inclusive, στην μειωμένη αγοραστική ικανότητα των τουριστών και στην πραγματοποίηση πολλών εκδρομών από τουριστικά γραφεία, τα οποία κατευθύνουν τους δυνητικούς πελάτες σε άλλους προορισμούς.
- ο Στο *κόστος των εμπορευμάτων*, που για το 61% των επιχειρήσεων αποτελεί πρόβλημα εν καιρώ όπου η μέση αγοραστική ικανότητα των τουριστών βαίνει μειούμενη. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, αρκετές επιχειρήσεις προέβησαν σε εμπλουτισμό εμπορεύματος φθηνότερης αξίας υπό την ανάγκη ρευστοποίησης εμπορεύματος.
- ο Στην *συμπεριφορά πελατών*, η οποία επισημάνθηκε από το 58% των επιχειρήσεων, κυρίως ως προς την πρακτική παζαρέματος επί της τιμής των προϊόντων.
- ο Στο *βάρος των δανειακών υποχρεώσεων* της επιχείρησης, που για το 45% των επιχειρήσεων αποτελεί μέτριο έως μεγάλο πρόβλημα.

Ακολουθεί σχετικός πίνακας με τα άνωθεν αναφερόμενα. Στην τρίτη στήλη (*Βαθμός Επιβάρυνση της Λειτουργίας*) εμφανίζεται η ένταση του προβλήματος ως παράγοντας επιβάρυνσης στην λειτουργία των επιχειρήσεων (για το ποσοστό εκείνο των επιχειρήσεων που το αντιμετωπίζουν), όπου 1 = πολύ μικρή ένταση, 2 = μικρή, 3 = μέτρια, 4 = μεγάλη και 5 = πολύ μεγάλη ένταση προβλήματος. Για παράδειγμα το 94,7% των επιχειρήσεων του δείγματος επεσήμανε ότι η φορολογία αποτελεί πρόβλημα για την εύρυθμη λειτουργία τους, η ένταση του οποίου χαρακτηρίζεται πολύ μεγάλη (μέσος βαθμός επιβάρυνσης 4,2 στα 5).

Παρομοίως, το 76,3% των επιχειρήσεων δήλωσε ότι η μειωμένη αγοραστική ικανότητα των πελατών αποτελεί πρόβλημα στην εύρυθμη λειτουργία τους, και βαθμός επιβάρυνση είναι μεγάλος (μέσος βαθμός επιβάρυνσης 3,4 στα 5).

Πίνακας 1: Λειτουργικά Προβλήματα Επιχειρήσεων Λιανικού Εμπορίου / Δήμος Χερσονήσου

<i>Περιγραφή Προβλήματος</i>	<i>% Επιχειρήσεων που το αντιμετωπίζει</i>	<i>Βαθμός επιβάρυνσης της λειτουργίας (για όσες το αντιμετωπίζουν)</i>
Ύψος φορολογίας	94,7%	4,2 από 5
Μειωμένη ρευστότητας αγοράς	89,5%	3,6 από 5
Πολλές επιχειρήσεις στην περιοχή προσφέρουν το ίδιο προϊόν	84,2%	4,3 από 5
Μειωμένη αγοραστική ικανότητα πελατών	76,3%	3,4 από 5
Παραεμπόριο/Προϊόντα Μαϊμού	68,4%	4,2 από 5
Ύψος ενοικίων	65,8%	3,5 από 5
Μειωμένη κίνηση εντός καταστήματος σε σχέση με προηγούμενες περιόδους	57,9%	3,7 από 5
Κόστος εμπορευμάτων	60,5%	3,0 από 5
Συμπεριφορά πελατών	57,9%	2,8 από 5
Βάρος δανειακών υποχρεώσεων	44,7%	4,0 από 5

Δ) ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ – ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΤΟΥΣ ΤΟ 2014

Για την τουριστική περίοδο 2014 οι επιχειρηματίες που συμμετείχαν στην έρευνα εκτίμησαν τα ακόλουθα:

- ο το 90% των επιχειρηματιών εκτίμησε ότι θα λειτουργήσει πάλι την επιχείρησή του κατά την τουριστική περίοδο 2014, ενώ το 10% εξετάζει το ενδεχόμενο παύσης της λειτουργίας του.
- ο τα 2/3 (67,5%) των επιχειρηματιών δήλωσαν ότι προβλέπεται συγκράτηση του εργατικού δυναμικού της επιχείρησης που διευθύνουν, το 2,5% αύξηση και το 2,5% μείωσή του, ενώ το 27,5% δεν γνωρίζει/δεν απάντησε.
- ο το 5% δήλωσε ότι σχεδιάζει κάποια μορφής επένδυση για την νέα τουριστική περίοδο (άνοιγμα νέου καταστήματος ή επέκταση του ήδη υπάρχοντος), το 12,5% προβλέπει ανακαίνιση του καταστήματος (ως επί τω πλείστον απλή συντήρηση), το 60% δεν θα πραγματοποιήσει καμία απολύτως αλλαγή, ενώ το 22,5% απάντησε ότι οποιαδήποτε κίνηση θα εξαρτηθεί από πολλούς παράγοντες.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Η Έρευνα Λιανικού Εμπορίου πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του πιλοτικού έργου με τίτλο «Διερεύνηση του ρόλου του τουρισμού στην παραγωγική δομή και οικονομία του Δήμου Χερσονήσου με βάση τη προσέγγιση των Περιφερειακών Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού».

Φορέας υλοποίησης της μελέτης αποτελεί το Εργαστήριο Ερευνών και Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών, με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Ζαχαράτο Γεράσιμο, κατ' ανάθεση του Δήμου Χερσονήσου, με δήμαρχο τον κ. Δοξαστάκη Ζαχαρία, στα πλαίσια προγραμματικής σύμβασης.

Κεντρικό σκοπός της μελέτης αποτελεί η εξέταση του τρόπου κατά τον οποίον η τουριστική κατανάλωση και δαπάνη επιδρά στην παραγωγική δομή και οικονομία του πλέον τουριστικού δήμου της Περιφέρειας Κρήτης και ενός εκ των σημαντικότερων προορισμών στην Ελλάδα. Για τον σκοπό αυτόν πραγματοποιούνται παράλληλες μελέτες σε πολλούς Τουριστικά Χαρακτηριστικούς κλάδους (καταλύματα, εστίαση, επιλεγμένοι κλάδοι λιανικού εμπορίου κλπ) του Δήμου Χερσονήσου.

Σημειώνεται ότι, η μελέτη στοχεύει στην δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού παρακολούθησης των τουριστικών μεγεθών στο Δήμο, βασικό στοιχείο του οποίου θα αποτελεί ένα Παρατηρητήριο Τουρισμού, και όχι απλώς στην διεξαγωγή μιας συγκυριακού χαρακτήρα έρευνας. Αποδέκτης των ωφελειών από την λειτουργία αυτού του εργαλείου μέτρησης που κατασκευάζεται, θα αποτελεί τόσο η τοπική αυτοδιοίκηση για την χάραξη της τουριστικής και ευρύτερης πολιτικής της, όσο και οι ίδιες οι επιχειρήσεις και γενικότερα οι τουριστικές συλλογικότητες που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό του Δήμου Χερσονήσου.

Επισημαίνεται ότι η εν λόγω δράση διενεργείται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, γεγονός που καταδεικνύει την πρωτοποριακή της φύση. Παράλληλα αποτελεί μια από τις σημαντικότερες μελέτες που έχουν ποτέ διεξαχθεί στην χώρα μας στο πεδίο της τουριστικής οικονομίας και ιδιαίτερα σε επίπεδο δήμου, η βαρύτητα της οποίας γίνεται άμεσα αντιληπτή εάν ληφθούν υπόψη οι ιδιάζουσες συνθήκες και αναγκαιότητες πληροφόρησης της τρέχουσας διεθνούς και ελληνικής οικονομικής κρίσης.

Ταυτότητα έρευνας

Η Έρευνα Λιανικού Εμπορίου διενεργήθηκε κατά το κύριο σκέλος της το διάστημα 5-13 Αυγούστου με την μέθοδο της προσωπικής συνέντευξης. Λήφθηκε στρωματοποιημένο κατά κλάδο δείγμα που αναλογεί, σύμφωνα με το μητρώο του Εμπορικού – Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Ηρακλείου, στο 11,6% των επιχειρήσεων της Δημοτικής Ενότητας Χερσονήσου που δραστηριοποιούνται (ως κύρια δραστηριότητα) στους εξεταζόμενους κλάδους και στο 14,2% αντίστοιχα της Δημοτικής Ενότητας Μαλίων. Σημειώνεται ότι η

έρευνα στα καταστήματα λιανικού εμπορίου, λόγω της πολυπλοκότητας, του υψηλού βαθμού δυσκολίας και του απαιτούμενου χρόνου για την αποπεράτωσή της (καταγραφές ποσοτήτων που διακινήθηκαν κατά την διάρκεια της τουριστικής περιόδου 2012), περιορίστηκε στα πλαίσια της πιλοτικής και πειραματικής της εφαρμογής στις κυριότερες από άποψη τουριστικής προσέλευσης περιοχές (οικισμοί Χερσονήσου, Μαλίων & Σταλίδας). Η πλήρη εφαρμογή του εργαλείου που κατασκευάζεται θα απαιτούσε την διερεύνηση του δείγματος με σκοπό την ένταξη και άλλων οικισμών (π.χ. Κουτουλουφάρι, Πισκοπιανό κλπ) και Δημοτικών Ενοτήτων (Δ.Ε. Γουβών) του Δήμου. Το μερίδιο ωστόσο που κατέχουν στην τοπική τουριστική αγορά οι επιχειρήσεις του δείγματος καθιστούν τα αποτελέσματα ιδιαίτερα αντιπροσωπευτικά για το σύνολο της δημοτικής επικράτειας, καθότι αντιστοιχούν σε επίπεδο δήμου στο 10,9% των επιχειρήσεων που ασκούν τις επιλεγμένες δραστηριότητες ως κύριες.

Παραπομπές

Το δεύτερο μέρος της έρευνας Λιανικού Εμπορίου, όπου καταγράφονται τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με την παραγωγική προέλευση των προϊόντων και την σύνδεση της τουριστικής κατανάλωσης με την εγχώρια βιοτεχνική παραγωγή στα πλαίσια μιας συγκριτικής διερεύνησης, εντοπίζεται στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.hersonisos.gr/municipal/tourism/tourism-satellite-accounts.html>.

Στην ίδια διεύθυνση αναρτώνται όλα τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν τις διάφορες πλευρές της επιστημονικής μελέτης :

- ❖ Κλαδική διάρθρωση Δήμου Χερσονήσου και Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου
- ❖ Βασικές Τουριστικά Χαρακτηριστικές Δραστηριότητες Δήμου και Κρήτης – Μητρώο Τουριστικών Επιχειρήσεων
- ❖ Δυναμικότητα κλινών όλων των τύπων καταλύματος Δήμου και Κρήτης
- ❖ Ξενοδοχειακά καταλύματα και Ενοικιαζόμενα δωμάτια – διαμερίσματα ανά μορφή, τάξη και οικισμό
- ❖ Εποχικότητα διανυκτερεύσεων στα ξενοδοχειακά καταλύματα ανά μορφή πακέτου
- ❖ Αφίξεις - διανυκτερεύσεις ανά χώρα προέλευσης τουριστών ανά Δημοτική Ενότητα
- ❖ Καταναλώσεις προϊόντων, ενέργειας και ύδατος των ξενοδοχειακών καταλυμάτων
- ❖ Έρευνα λιανικού εμπορίου και βιοτεχνικής παραγωγής
- ❖ Έρευνα επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών εστιατορίου

Δρ. Χατζημαρινάκης Σταύρος

Ερευνητής Εργαστηρίου Ερευνών και Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού (Ερ.Ε.Δο.Λο.Τ)

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

Πανεπιστήμιο Πατρών

e-mail: shatzi@upatras.gr